

ΑΝΑΚΟΙΝΩΘΕΝ ΤΥΠΟΥ αριθ. 123/24

Λουξεμβούργο, 29 Ιουλίου 2024

Απόφαση του Δικαστηρίου στην υπόθεση C-298/22 | Banco BPN/BIC Português κ.λπ.

Η ανταλλαγή πληροφοριών επί περισσότερα από δέκα έτη μεταξύ 14 πιστωτικών ιδρυμάτων στην Πορτογαλία θα μπορούσε να συνιστά περιορισμό του ανταγωνισμού ως εκ του αντικειμένου

Απόκειται, εν τέλει, στο πορτογαλικό δικαστήριο υποθέσεων ανταγωνισμού να κρίνει αν τούτο συμβαίνει εν προκειμένω

Τον Σεπτέμβριο του 2019, η πορτογαλική αρχή ανταγωνισμού (AdC) επέβαλε σε 14 πιστωτικά ιδρύματα (μεταξύ των οποίων καταλέγονταν τα έξι μεγαλύτερα της Πορτογαλίας) ¹, πρόστιμο συνολικού ύψους 225 εκατομμυρίων ευρώ. Η AdC έκρινε ότι τα εν λόγω πιστωτικά ιδρύματα παρέβησαν το εθνικό δίκαιο ανταγωνισμού και το δίκαιο ανταγωνισμού της Ένωσης συμμετέχοντας σε μια ευρεία ανταλλαγή ευαίσθητων πληροφοριών, υπό όρους αμοιβαιότητας και επί μηνιαίας βάσεως, για περισσότερα από δέκα έτη, από το 2002 έως το 2013. Οι ανταλλασσόμενες πληροφορίες ήταν σχετικές με τις αγορές των στεγαστικών δανείων, των καταναλωτικών δανείων και των επιχειρηματικών δανείων. Αφορούσαν ορισμένους τρέχοντες και μελλοντικούς όρους που διέπουν τις συναλλαγές, ιδίως δε τα περιθώρια επιτοκίων και τις μεταβλητές κινδύνου, καθώς και τα εξατομικευμένα αριθμητικά στοιχεία παραγωγής των συμμετεχόντων στη συγκεκριμένη ανταλλαγή ².

Η ανωτέρω ανταλλαγή πληροφοριών θεωρήθηκε «αυτοτελής», διότι η AdC δεν εκτίμησε ότι σχετιζόταν με περιοριστική του ανταγωνισμού εναρμονισμένη πρακτική, όπως είναι μια συμφωνία περί τιμών ή περί κατανομής των αγορών. Ωστόσο, η AdC έκρινε ότι η ανταλλαγή συνιστούσε περιορισμό του ανταγωνισμού ως εκ του αντικειμένου. Τούτο σημαίνει ότι, κατά την εν λόγω αρχή, η σοβαρότητα της συγκεκριμένης πρακτικής είναι τέτοια ώστε να μην απαιτείται η εξέταση των ενδεχόμενων αποτελεσμάτων της στις οικείες αγορές προκειμένου να κριθεί ότι αντιβαίνει στο δίκαιο του ανταγωνισμού.

Τα περισσότερα από τα συμμετέχοντα πιστωτικά ιδρύματα ³ άσκησαν προσφυγή κατά της αποφάσεως της AdC ενώπιον του πορτογαλικού δικαστηρίου υποθέσεων ανταγωνισμού. Υποστηρίζουν ότι η επίμαχη ανταλλαγή πληροφοριών δεν ήταν, αφ' εαυτής, αρκούντως επιβλαβής ώστε να μπορεί να θεωρηθεί περιορισμός του ανταγωνισμού ως εκ του αντικειμένου. Επομένως, απαιτείται εξέταση των αποτελεσμάτων της. Υποστηρίζουν επίσης ότι, εν πάση περιπτώσει, η AdC έπρεπε να λάβει υπόψη το οικονομικό, νομικό και κανονιστικό πλαίσιο της συγκεκριμένης ανταλλαγής.

Το πορτογαλικό δικαστήριο υπέβαλε στο Δικαστήριο προδικαστικά ερωτήματα σχετικά τη δυνατότητα και με τις προϋποθέσεις υπό τις οποίες μια ανταλλαγή πληροφοριών μπορεί να θεωρηθεί περιορισμός του ανταγωνισμού ως εκ του αντικειμένου.

Το Δικαστήριο δίνει την απάντηση ότι **μια αυτοτελής ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ ανταγωνιστών μπορεί να συνιστά περιορισμό του ανταγωνισμού ως εκ του αντικειμένου**. Αρκεί προς τούτο η συγκεκριμένη ανταλλαγή να αποτελεί μορφή συντονισμού η οποία, ως εκ της φύσεώς της, είναι κατ' ανάγκην, εντός πλαισίου όπως αυτό της επίμαχης ανταλλαγής, **επιβλαβής για την ομαλή λειτουργία του ανταγωνισμού**. Προκειμένου,

όμως, μια αγορά να λειτουργεί υπό κανονικές συνθήκες, οι επιχειρήσεις πρέπει **να καθορίζουν αυτόνομα την πολιτική** που προτίθενται να ακολουθήσουν **και να εξακολουθούν να μην είναι βέβαιες** για τη μελλοντική συμπεριφορά των λοιπών συμμετεχόντων. Κατά συνέπεια, μια ανταλλαγή πληροφοριών αποτελεί μορφή συντονισμού που μπορεί να θεωρηθεί περιορισμός του ανταγωνισμού ως εκ του αντικειμένου **όταν, χάρη στην ανταλλαγή, εξαλείφεται η εν λόγω αβεβαιότητα**. Τούτο συμβαίνει σε περίπτωση κατά την οποία οι **ανταλλασσόμενες πληροφορίες είναι εμπιστευτικού χαρακτήρα και στρατηγικής σημασίας υπό την έννοια ότι μπορούν να αποκαλύψουν τη μελλοντική συμπεριφορά ανταγωνιστή στις οικείες αγορές**.⁴

Τούτο μπορεί να συμβαίνει εν προκειμένω⁵, δεδομένου ότι από την εκ μέρους του πορτογαλικού δικαστηρίου περιγραφή των επίμαχων πραγματικών περιστατικών φαίνεται να προκύπτει ότι οι ανταλλασσόμενες πληροφορίες αφορούσαν, μεταξύ άλλων, τις **προθέσεις των συμμετεχόντων στην ανταλλαγή για μελλοντική τροποποίηση των περιθωρίων επιτοκίων πιστώσεων**. Επιπλέον, αν πράγματι συμβαίνει κάτι τέτοιο, δεδομένου ότι τα περιθώρια επιτοκίων πιστώσεων αποτελούν μία από τις παραμέτρους βάσει των οποίων αναπτύσσεται ο ανταγωνισμός εντός ορισμένης αγοράς, **η ανταλλαγή αυτή μπορούσε να έχει ως αποκλειστικό σκοπό μόνον τη νόθευση του ανταγωνισμού**. Απόκειται πάντως στο πορτογαλικό δικαστήριο να προβεί στις εκτιμήσεις περί των πραγματικών περιστατικών οι οποίες είναι αναγκαίες για να κριθεί αν η επίμαχη ανταλλαγή αποτελεί πράγματι περιορισμό ως εκ του αντικειμένου.

ΥΠΟΜΝΗΣΗ: Η προδικαστική παραπομπή παρέχει στα δικαστήρια των κρατών μελών τη δυνατότητα, στο πλαίσιο της ένδικης διαφοράς της οποίας έχουν επιληφθεί, να υποβάλουν στο Δικαστήριο ερώτημα σχετικό με την ερμηνεία του δικαίου της Ένωσης ή με το κύρος πράξεως οργάνου της Ένωσης. Το Δικαστήριο δεν αποφαίνεται επί της διαφοράς που εκκρεμεί ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου. Στο εθνικό δικαστήριο εναπόκειται να επιλύσει τη διαφορά αυτή, λαμβάνοντας υπόψη την απόφαση του Δικαστηρίου. Η απόφαση αυτή δεσμεύει, ομοίως, άλλα εθνικά δικαστήρια ενώπιον των οποίων ανακύπτει παρόμοιο ζήτημα.

Ανεπίσημο έγγραφο προοριζόμενο για τα μέσα μαζικής ενημέρωσης, το οποίο δεν δεσμεύει το Δικαστήριο.

Το [πλήρες κείμενο και, εφόσον υπάρχει, η σύνοψη](#) της αποφάσεως είναι διαθέσιμα στην ιστοσελίδα CURIA από την ημερομηνία δημοσίευσής της.

Επικοινωνία: Jacques René Zammit ☎ (+352) 4303 3355

Στιγμιότυπα από τη δημοσίευση της αποφάσεως διατίθενται από το [«Europe by Satellite»](#) ☎ (+32) 2 2964106

Ακολουθήστε μας!

¹ Πρόκειται για την Banco BPN/BIC Português, την πορτογαλική θυγατρική της Banco Bilbao Vizcaya Argentaria (BBVA), την Banco Comercial Português (BCP), την Banco Português de Investimento (BPI), την Banco Espírito Santo (BES), υπό εκκαθάριση, την Banco Internacional do Funchal (BANIF), την Banco Santander Totta (για πράξεις που τέλεσε η ίδια και για πράξεις που τέλεσε η Banco Popular), την Barclays Bank, την Caixa Económica Montepio Geral - Caixa Económica Bancária (Montepio), την Caixa Geral de Depósitos (CGD), την Caixa Central de Crédito Agrícola Mútuo (CCCAM), την Deutsche Bank και την πορτογαλική θυγατρική της Unión de Créditos Inmobiliarios (UCI). Τα έξι μεγαλύτερα πιστωτικά ιδρύματα της Πορτογαλίας διαχειρίζονταν, το 2013, το 83 % του συνόλου των τραπεζικών στοιχείων ενεργητικού ολόκληρου του πορτογαλικού τραπεζικού κλάδου.

² Το περιθώριο επιτοκίων πιστώσεων είναι η διαφορά μεταξύ του επιτοκίου που επιβάλλει το πιστωτικό ίδρυμα σε δανειολήπτη και του επιτοκίου με το οποίο αναχρηματοδοτείται, κατ' αρχήν, το πιστωτικό ίδρυμα. Οι μεταβλητές κινδύνου χρησιμοποιούνται προκειμένου να συνδεθεί ένα περιθώριο επιτοκίων πιστώσεων με κάθε επίπεδο κινδύνου πελάτη, το οποίο καθορίζεται αναλόγως παραγόντων όπως είναι τα εισοδήματα, η χρηματοδοτική συμμετοχή του οικείου πελάτη στην αγορά ακινήτου ή το κόστος του, προς αντιστάθμιση του κινδύνου αυτού. Οι όγκοι παραγωγής είναι εξατομικευμένα αριθμητικά στοιχεία σχετικά με το ύψος των δανείων που χορήγησε κατά τον προηγούμενο μήνα καθένα από τα συμμετέχοντα πιστωτικά ιδρύματα. Τα στοιχεία αυτά γνωστοποιούνταν κατά τρόπο αναλυτικό, καταγεγραμμένα σε λεπτομερείς υποκατηγορίες, και δεν ήταν διαθέσιμα υπό τη μορφή αυτή από άλλη πηγή ούτε κατά τον χρόνο της ανταλλαγής ούτε μεταγενέστερα.

³ Άπαντα τα συμμετέχοντα πιστωτικά ιδρύματα εκτός των BANIF και Deutsche Bank. Η Banco Popular εξαγοράσθηκε από την Banco Santander τον Ιούνιο του 2017.

⁴ Πληροφορίες εμπιστευτικού χαρακτήρα είναι αυτές που δεν είναι ήδη γνωστές σε όλες τις επιχειρήσεις οι οποίες δραστηριοποιούνται εντός της οικείας αγοράς. Οι στρατηγικής σημασίας πληροφορίες είναι οι πληροφορίες που μπορούν να καταδείξουν, αφού συνδυασθούν με άλλες ήδη γνωστές πληροφορίες, τη στρατηγική την οποία ορισμένοι από τους συμμετέχοντες σε ανταλλαγή πληροφοριών προτίθενται να θέσουν σε εφαρμογή όσον αφορά στοιχείο που συνιστά μία ή πλείονες εκ των παραμέτρων βάσει των οποίων αναπτύσσεται ο ανταγωνισμός στη σχετική αγορά. Το πορτογαλικό δικαστήριο επισημαίνει ότι οι επίμαχες ανταλλαγές αφορούσαν πληροφορίες στρατηγικής σημασίας οι οποίες δεν είχαν δημοσιοποιηθεί ή οι οποίες δυσχερώς μόνον μπορούσαν να αποκτηθούν ή να συστηματοποιηθούν. Πράγματι, οι ανταλλασσόμενες πληροφορίες ήταν διαφορετικές από εκείνες που οφείλουν να παρέχουν στους καταναλωτές τα πιστωτικά ιδρύματα. Εξάλλου, οι εν λόγω πληροφορίες ανταλλάσσονταν κατά τρόπο αναλυτικό και εξατομικευμένο και αφορούσαν τρέχουσες ή μελλοντικές συμπεριφορές (ιδίως τις προθέσεις μεταβολής στρατηγικής συμπεριφοράς στο εγγύς μέλλον ή τους ισχύοντες εμπορικούς όρους).

⁵ Πρόκειται κατ' αρχάς για τις πληροφορίες σχετικά με τα περιθώρια επιτοκίων πιστώσεων. Τα περιθώρια αυτά αφορούν μία εκ των παραμέτρων βάσει των οποίων αναπτύσσεται ο ανταγωνισμός εντός των τριών επίμαχων αγορών (στεγαστικών δανείων, καταναλωτικών δανείων και επιχειρηματικών δανείων), με συνέπεια κάθε πληροφορία σχετικά με τις μελλοντικές προθέσεις των πιστωτικών ιδρυμάτων να τροποποιήσουν τα περιθώρια αυτά να αποτελεί πληροφορία στρατηγικής σημασίας. Το αυτό ισχύει και για τις πληροφορίες σχετικά με τις μελλοντικές τροποποιήσεις των μεταβλητών κινδύνου οι οποίες εφαρμόζονται στα περιθώρια επιτοκίων που επιβάλλονται αναλόγως του ατομικού προφίλ κινδύνου των πελατών. Πράγματι, οι πληροφορίες αυτές, σε συνδυασμό με τις πληροφορίες σχετικά με τις μελλοντικές προθέσεις ως προς τα περιθώρια επιτοκίων πιστώσεων, παρέχουν τη δυνατότητα μιας ακριβέστερης εικόνας ως προς τις στρατηγικές τιμολογήσεως που προτίθενται να θέσουν σε εφαρμογή οι συμμετέχοντες στην ανταλλαγή. Οι πληροφορίες σχετικά με τους όγκους παραγωγής μπορούν να συνδυάζονται με άλλα είδη ανταλλασσόμενων ή ελεύθερα διαθέσιμων πληροφοριών προκειμένου να συναχθούν οι μελλοντικές προθέσεις των συμμετεχόντων στην ανταλλαγή ή να υιοθετηθεί η ίδια συμπεριφορά όσον αφορά μία εκ των παραμέτρων βάσει των οποίων αναπτύσσεται ο ανταγωνισμός στις συγκεκριμένες αγορές.